

Mandryk A. Non-Disclosure and Non-Compete Agreements: Analysis of the Foreign Practice and Their Validity According to the Current Legislation of Ukraine. The article provides an analysis of the foreign practice on the application of the non-disclosure and non-competition agreements. The author argues that the implementation of the non-compete & non-disclosure agreements in modern Ukrainian legislation is not possible, as it directly contradicts the provisions of the main acts of the current Ukrainian legislation. It means that in Ukraine and within its territorial jurisdiction there are no effective methods of protection against unfair competition in any form, including the disclosure of commercial secrecy by a former employee or contractor under a civil law contract. In terms of the foreign practice non-competition agreements should always be based on the mutual respect of the parties and their mutual desire to fulfill their promises. It must be taken into account by the Ukrainian business entities in case of their foreign economic activity. Observance of all necessary conditions while concluding such agreements allows not only to protect the interests of the customer but also to maintain the loyalty of counterparties. The author argues that despite the invalidity of these agreements in terms of the national law norms, it is important to adhere to the generally accepted norms of their validity in foreign economic activity.

Key words: non-disclosure agreement, non-competition agreement, commercial secret, restriction of entrepreneurial activity.

УДК 341.71

Д. Фелонюк

Консульський захист прав та свобод громадян України за кордоном

Проаналізовано адміністративно-правові механізми та ефективність забезпечення захисту конституційних прав, свобод та інтересів громадян України за кордоном. Висока динаміка міграційних процесів актуалізує дану проблематику. Розглянуто нормативно-правову базу діяльності консульських служб. Запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності консульських служб щодо захисту конституційних прав та свобод громадян за кордоном. Йдеться про необхідність підвищення професійної компетенції державних службовців, побудову діяльності консульських служб на засадах транспарентності. Існує необхідність посилення співпраці консульських установ з міжнародними й громадськими організаціями та благодійними фондами з метою вирішення питань правового захисту наших співвітчизників.

Ключові слова: консульська установа, консул, громадянин, права та свободи.

Постановка наукової проблеми та її значення. Особливістю розвитку сучасного суспільства є його глобалізація, яка проявляється у вільному перетіканні трудових ресурсів, взаємозалежності національних економік, формуванні міжнародного ринку праці. Україна в цьому плані не є винятком. Лібералізація візового режиму з країнами ЄС дозволила спростити процедуру перетину кордону для українців, що позначилося на зростанні темпів міграції. Мобільність громадян України також спричинена виїздом за кордон на постійне та тимчасове місце проживання за запрошенням родичів, на навчання, лікування, туристичні поїздки, відпочинок. Основними країнами міграції є Польща, США, Німеччина, Білорусія, Ізраїль, Чехія, Угорщина, Канада, Іспанія, Італія, Австрія. Висока динаміка міграційних процесів актуалізує проблему захисту прав, свобод та інтересів українських мігрантів за кордоном, перш за все в країнах ЄС. Ефективність механізму захисту прав людини є основним критерієм правової держави, ступенем її демократичності, прихильності до загальноєвропейської системи цінностей.

Мета статті полягає у тому, що на основі чинного законодавства України та практики його реалізації здійснити аналіз ролі консульських установ у адміністративно-правовому механізмі забезпечення прав та свобод громадян України за кордоном.

Завданнями цієї статті є дослідити адміністративно-правовий механізм забезпечення прав, свобод та інтересів фізичних та юридичних осіб громадян України за кордоном; розглянути нормативно-правову базу діяльності консульських служб як суб'єкта публічного адміністрування; окреслити напрямки підвищення ефективності діяльності консульських установ в механізмі захисту прав та свобод громадян України за кордоном.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Окремі аспекти проблеми висвітлено у працях В. Бабаєва, Г. Гончарової, Д. Єрмоленко. Практичні сторони проблеми захисту прав громадян України за кордоном досліджували Н. Павловська, Б. Стахура. Питанням правового захисту українських трудових мігрантів присвятили свої роботи українські вчені Д. Тимошенко, В. Капітан, Я. Волоско. Проблематику порушень прав українців в ЄС розглядали В. Власюк та З. Стецюк. Однак, в даних працях недостатньо повно висвітлено питання формування ефективних адміністративних інструментів забезпечення прав і свобод громадян України за кордоном у сфері публічного адміністрування, як реалізації конституційної формули щодо забезпечення прав і свобод людини.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У зв'язку з набуттям Україною статусу асоційованого члена ЄС одним з першочергових завдань є забезпечення реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів наших громадян за кордоном. Міграційна привабливість країн ЄС загострили міграційну кризу, що зумовило необхідність врегулювання міграційних потоків та вжиття заходів до встановлення обмежень в'їзду на територію ЄС. За цих умов зростає важливість застосування адміністративно-правових механізмів швидкого та водночас гнучкого реагування на прецеденти порушення прав та свобод українців за кордоном. Це дозволить повноцінно використовувати економічний та інтелектуальний потенціал громадян, здатних за умов належної державної підтримки та конструктивної співпраці забезпечувати реалізацію інтересів України за її межами, сприяти розвитку міжнародних торгово-економічних та культурних зв'язків.

Особливо потребують правового захисту трудові мігранти. Під трудовою міграцією розуміють «переміщення особи з метою тимчасового працевлаштування, що супроводжується перетинанням державного кордону (зовнішня трудова міграція) або меж адміністративно-територіальних одиниць держави (внутрішня трудова міграція)» [1, с. 535]. Загострення ситуації на Сході України та економічна криза призвели до зростання зовнішньої міграції, пошуку можливостей працевлаштування за кордоном та трансформації тимчасової міграції на постійну. Отримання безвізового режиму зробило міграційний тренд особливо високим. За різними підрахунками до 4 мільйонів українців є трудовими мігрантами. Одночасно за кордоном перебувають близько 2,5 мільйонів українців [2].

Правовими засади забезпечення права громадян України на захист їх законних інтересів за кордоном є Конституція України, Закон України «Про звернення громадян», Консульський статут України та ін. Так, перебування громадян за кордоном гарантується Конституцією України. Зокрема Ст. 33 встановлює що кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом. Громадянин України не може бути позбавлений права в будь-який час повернутися в Україну [3].

Проте практична реалізація задекларованих прав та свобод ускладнюється тим, що такі особи попадають під дію іноземного законодавства. Це передбачає зміну їх правового статусу. Перебування в правовому полі інших держав означає, що такі громадяни користуються правами та свободами і мають обов'язки як і інші українські громадяни, котрі проживають на території України, за винятком випадків, передбачених укладеними міжнародними договорами, чинним законодавством України та країни перебування.

Потреба в захисті прав та свобод громадян, що перебувають за кордоном виникає, переважно, у випадку їх порушення, чи виникнення перешкод на шляху використання. Йдеться, насамперед про право на працю, соціальний захист, політичні права та свободи. Разом з тим, у випадках, визначених законодавством іноземної країни, таким громадянам передбачено певні гарантії того, що їх права та свободи не будуть порушені. Ці гарантії являють собою систему соціально-економічних, політичних, юридичних, організаційних передумов, засобів, способів, що створює рівні умови для особи для здійснення своїх прав, свобод та інтересів.

Як правило, українські громадяни за кордоном користуються рівними загальними правами та несуть однакові обов'язки, які і громадяни країни перебування. Разом з тим норми адміністративного права іноземної країни встановлюють статус різних категорій іноземців: біженців, дипломатів, трудових мігрантів та ін., що диференціює їх щодо отримання додаткових прав.

За обсягом та конкретним змістом адміністративна правосуб'єктність іноземних громадян може бути загальною, особливою та спеціальною. Загальна правосуб'єктність українських громадян за кордоном передбачає поширення на них загальних прав та свобод, визначених в Конституції України. Разом з тим вони не можуть перебувати на державній службі іншої країни, приймати участь у місцевих виборах, не допускаються до інформації, яка є державною таємницею. Також на них не поширюється військовий обов'язок громадян цієї країни.

Особлива адміністративна правосуб'єктність різних категорій іноземних громадян визначається ціллю та тривалістю проживання на території іноземної держави (постійне проживання, тимчасове проживання, транзит). Спеціальна адміністративна правосуб'єктність виражається в наявності специфічних прав та обов'язків в таких категорій громадян як дипломати, біженці, особи, що отримали політичний притулок та ін.

Усвідомлюючи потреби мігрантів в юридичному захисті, українська держава приділяє значну увагу питанню комплексного реформування національного законодавства у сфері міграції та розвитку міжнародного співробітництва з метою створення ефективних механізмів захисту прав та інтересів українських громадян за кордоном. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншого боку, прагнення України в перспективі набути членство в Європейському Союзі, передбачає поступове наближення політики та законодавства, у тому числі у сфері міграції, до стандартів Європейського Союзу.

Одним з важливих документів, який визначає пріоритетні напрямки захисту прав та свобод громадян України за кордоном є «Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 р.», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. [4]. Вона заснована на таких принципах як верховенство права, захист прав людини та основних свобод. Усвідомлюючи потреби правового захисту громадян, акцентується увага на забезпеченні надання консульськими установами України в державах, де постійно проживає або тимчасово перебуває значна кількість громадян України, якісних послуг трудовим мігрантам із захисту їх соціальних та економічних прав. В Стратегії державної міграційної політики України значна увага також приділена пошуку механізмів, які б сприяли підвищенню правової освіти громадян, що виїжджають за кордон. В цьому плані планується надавати мігрантам через дипломатичні представництва за кордоном, інформаційні центри та офіційні веб-сайти органів державної влади в Україні інформацію про їх права та обов'язки [2].

Не менш важливими в цьому плані є адміністративно-правові гарантії, які закріплені в законодавстві і стосуються діяльності тих органів виконавчої влади, посадових осіб, які залучені до реалізації захисту прав та інтересів українських громадян за кордоном. Одним з них є Департамент консульської служби як структурний підрозділ Міністерства закордонних справ України. Цей державний орган керує діяльністю консульських установ та відповідальних осіб за кордоном. До таких установ згідно Ст. 2 Консульського статуту України належать генеральні консульства, консульства, віце-консульства та консульські агентства. Вони очолюються відповідно генеральними консулами, консулами, віце-консулами або консульськими агентами [5]. Консульські функції також можуть виконувати дипломатичні представництва України. У цьому випадку в їх складі можуть утворюватися консульські відділи на чолі з генеральними консулами, консулами. Ці зміни набули чинності в редакції Указу Президента № 474/2002 р. від 21.05.2002 р.

Саме на ці органи та особи адміністративно-правові норми покладають юридичні зобов'язання по реалізації та захисті прав та свобод громадян, встановлених Конституцією України, міжнародними договорами, нормами міжнародного права, законами й правилами держав перебування чи проживання українських громадян та створенню необхідних для цього умов. Нормативно-правовою базою їх діяльності є Конституція України, консульські конвенції, Консульський статут України, Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» та ін.

З метою забезпечення належного консульського захисту громадян за межами країни станом на кінець 2018 р. функціонувало 116 закордонних дипломатичних установ. З них 80 консульських підрозділів посольств, 19 генеральних консульств, 14 консульств, 3 консульських відділення. Діяли 112 почесних консульств України. Спостерігалось розширення консульської присутності за кордоном. В той ж році відкрито генконсульство України в Едмонтоні (Канада) та консульство України в Анталії (Турецька Республіка). Консульську службу за кордоном в 2018 р. несли 267 консульських посадових осіб [6]. Також у більш ніж 70 країнах діють нештатні консульські установи,

які очолюються почесними консулами України. За їх допомогою надається практичне сприяння у вирішенні актуальних для наших співвітчизників питань [7].

Пріоритетним напрямом роботи консульських установ є виявлення та фіксація випадків порушення законних інтересів та прав фізичних і юридичних осіб України за кордоном. У випадку підтвердження подібних фактів, консул уповноважений вжити заходів для відновлення таких прав та інтересів шляхом застосування правових механізмів, передбачених законодавством іноземної держави, двосторонніми та багатосторонніми договорами, учасниками яких є Україна та іноземна країна, міжнародними юридичними прецедентами та звичаями; сприяти недопущенню будь-якої дискримінації юридичних та фізичних осіб України за кордоном у порівнянні з громадянами країни перебування. Зокрема, громадяни України мають право на консульський захист у випадку їх затримання або арешту. Задля цього консулом мають вживатися заходи, з метою забезпечення неупередженого розгляду їх справ компетентними та судовими органами країни перебування, надання необхідної консульської допомоги, моніторингу судових слухань, перевірки умов тримання громадян України у місцях позбавлення волі та наявності у них скарг на умови тримання, можливості користування належним кваліфікованим правовим захистом тощо. Згідно ст. 20 Консульського статуту у випадку, якщо після звернення консула до властей держави перебування не будуть відновлені порушені права юридичних осіб і громадян України, консул зобов'язаний повідомити про це Міністерство закордонних справ України та главу дипломатичного представництва України в державі перебування [8]. Також в межах компетенції консул вживає мас вжити необхідних заходів для встановлення місцезнаходження фізичних осіб України за кордоном.

Проте відмітимо, що консул не може бути законним представником фізичних або юридичних осіб України за кордоном через відповідні обмеження, передбачені законодавством іноземних країн та міжнародними договорами. Тому даним громадянам з метою більш ефективного захисту своїх прав, окрім звернення до консула, є необхідність подати заяву до правоохоронних органів відповідно до національного законодавства країни перебування. Особливо це стосується питань, пов'язаних з отриманням матеріальних збитків чи шкоди, завданої життю і здоров'ю наших громадян. До такого висновку прийшли експерти В. Власюк та З. Стецюк в результаті [аналізу випадків](#) нападу на релігійну ходу, організовану Українською греко-католицькою церквою в Перемишлі, та на будинок у Гданську, в якому проживали українські працівники [9]. Правом звернутися до національних судів володіє кожна людина і нікому не може бути безпідставно відмовлено у доступі до правосуддя.

Також до функції консула входить вжиття заходів для охорони майна, що залишилися після смерті громадянина; реєстрація актів громадянського стану громадян України. Він має право відвідувати громадян України, які перебувають під арештом, затримані чи позбавлені в іншій формі. Досить обширними є функції консула у питаннях оформлення набуття громадянства України особами, які постійно проживають за кордоном (ст. 43) [8]. Консульською службою України лише в 2018 р. оформлено 106154 закордонних паспортів, видано 24921 посвідчення особи на повернення в Україну, оформлено 101179 віз для в'їзду в Україну [6].

За даними консульської служби в 2018 р. орієнтовно 6 млн. 400 тис. громадян тимчасово перебувають або постійно проживають за кордоном. З них 438099 громадян перебувають на консульському обліку за кордоном. Найбільше наших співвітчизників перебуває на консульському обліку в Німеччині (102555), Молдові (77028), США (54999). В контексті здійснення діяльності по захисту прав громадян України за кордоном консульськими установами звільнено з-під варті 394 особи, звільнено та повернуто в Україну 64 моряків. Відвідано 1281 утримуваних під вартою осіб, в т.ч. 337 осіб в РФ. Повернуто недоотриману заробітну плату 71 співвітчизнику; встановлено місцезнаходження 549 осіб; повернуто на Батьківщину 13 осіб, які постраждали від торгівлі людьми. 4271 особі забезпечено лікування, реабілітацію та оздоровлення. За цей період 11 814 іноземцями усиновлено дітей-громадян України [6].

Компетенцією консула є не лише захист прав та свобод громадян за кордоном, але й контроль за виконанням їх конституційного обов'язку захищати Вітчизну, незалежність та територіальну цілісність України, що включає також і обов'язок відбувати військову службу відповідно до закону. Згідно статті 27 Консульського статуту консул відповідно до законодавства України веде військовий облік громадян України, які перебувають за кордоном. Він зобов'язаний забезпечити прибуття громадян України чоловічої статі, які досягли 18-річного віку, до військових комісаріатів за місцем постійного проживання для проходження призовної комісії.

До повноважень консульських установ також входить надання сприяння, методологічної та консульської допомоги фізичним та юридичним особам України за кордоном в отриманні інформації щодо особливостей законодавства іншої країни, а також у реалізації права наших

співвітчизників на звернення до компетентних органів країни перебування. Зокрема, консульства поширюють інформацію, спрямовану на підвищення рівня знань про трудове та міграційне законодавство конкретної іноземної держави і тим самим покращують правову компетентність громадян. Таким чином, в діяльності консульських установ простежуються організаційні та правові гарантії реалізації закріпленого у статті 57 Конституції України права громадян знати свої права і обов'язки. Конституційними гарантіями цього права є положення статті, відповідно до якої закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права й обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом.

Громадянам України, що перебувають за кордоном надається можливість брати участь у державному житті, впливати на діяльність різноманітних державних органів, політичних партій та інших об'єднань громадян політичного спрямування. Йдеться про реалізацію таких політичних прав як права на участь в управлінні державними справами, всеукраїнському та місцевих референдумах (Ст. 38 Конституції України). Так, у ст. 23 Консульського статуту регламентується, що консул сприяє проведенню відповідно до законодавства України референдумів, виборів Президента України, народних депутатів України. Таким чином, громадяни, що легально перебувають за кордоном долучаються до участі у парламентських та президентських виборах, всеукраїнських голосуваннях з питань внесення змін до Конституції України, вирішення інших важливих загальнодержавних чи місцевих проблем. Тим самим реалізуються конституційні гарантії щодо рівності прав і свобод та недопущення обмежень за ознаками місця проживання громадян (ст. 24). Проте такі права та свободи стосуються, як правило, громадян, які постійно проживають або тимчасово перебувають на обліку в консульському окрузі.

Важливим механізмом в забезпеченні та захисті прав громадян за кордоном є співпраця Міністерства закордонних справ України, Департаменту консульської служби та закордонних дипломатичних установ України з громадськими і міжнародними організаціями та благодійними фондами з метою вирішення питань повернення в Україну наших громадян, котрі потрапили в скрутне становище за кордоном. Зокрема, Нью-Йоркський центр із захисту прав моряків неодноразово надавав практичну допомогу для звільнення затриманих українських моряків. Відмітимо, що юридична підтримка морякам здійснюється і в Україні. У 2018 р. на базі Профспілки працівників морського транспорту України відкрито інформаційні офіси допомоги в таких містах, як Одеса, Херсон та Ізмаїл. В цьому ж році підписано Меморандум про співпрацю МЗС з Профспілкою в управлінні кризовими ситуаціями за участю громадян України – моряків за кордоном. Така тристороння співпраця дозволяє надавати юридичну допомогу нашим громадянам за кордоном та швидко реагувати на потенційні загрози при порушенні їх прав та свобод. Також є домовленості з Міжнародною організацією з міграції про взаємодію в допомозі жертвам сексуальної експлуатації та торгівлі людьми [10, с. 17]. З метою захисту прав та інтересів українських мігрантів Україна співпрацює з провідними міжнародними організаціями – Міжнародною організацією праці, Управлінням верховного комісара у справах біженців ООН у Білорусі, Молдові та Україні, Міжнародною організацією з міграції у питаннях управління міграційними процесами, забезпечення прав трудових мігрантів тощо. Налагоджено скоординовану діяльність між МЗС України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, омбудсманом з іноземної країни.

Висновки. Отже, консульські установи є важливим інструментом реалізації завдань, які ставить держава по захисту та забезпеченню прав, свобод та інтересів громадян за кордоном. Ефективність їх діяльності ускладнюється специфікою правового поля іноземної країни, яка диференціює застосування адміністративно-правових норм а також прав та свобод щодо наших співвітчизників по відношенню до громадян інших країн.

Захист прав громадян, які виїжджають за кордон передбачає законодавче та (або) адміністративне регулювання. При цьому важливою є підтримка мігрантів впродовж всього міграційного циклу (перед від'їздом, під час перебування за кордоном та після повернення). Певні результати в цьому плані досягаються в рамках діяльності консульських установ щодо інформування громадян; налагодження постійного зворотнього зв'язку з ними, просування програм освітнього обміну; підвищення рівня обізнаності громадськості щодо можливостей захисту їхніх прав та свобод.

Перспективи зміцнення інституційних спроможностей захисту прав та інтересів українських громадян за кордоном лежить також в площині посилення взаємодії консульських установ та інших органів державної влади та юридичних осіб публічного права у передбачених законом випадках, які здійснюють повноваження у сфері міграції. Така взаємодія передбачає постійне підвищення професійного рівня працівників дипломатичних та консульських служб, транспарентності їх діяльності, більш чітке розмежування функцій, відповідальності та повноважень між різними

органами влади; вироблення ефективного, гнучкого та стійкого механізму міжвідомчого співробітництва.

Джерела та література

1. Капітан В. Трудова міграція як аспект проблеми зайнятості в Україні / В. Капітан // Ефективність державного управління. – 2012. – Вип. 32. – С. 474-481.
2. Тимошенко Д. Міграція в Україні: наскільки проблема масштабна? / Д. Тимошенко / Радіо «Свобода» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/donbas-realii-mihracija/29826553.html>.
3. Конституція України: прийнята на 5-тій сесії ВР України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%>.
4. Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 р., затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України № 482-р від 12 липня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80>.
5. Риженко О. Орієнтири та інструменти ефективної реалізації системи надання електронних сервісів органами влади в Україні / О. Риженко // Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності: матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 26 трав. 2017 р.), у 5 ч. / за заг. ред. В. Куйбіди, А. Савкова. – Київ: НАДУ, 2017. – Ч. 3. – С. 85-86.
6. Консульська служба. Досягнення. 2018. / МЗС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mfa.gov.ua/mediafiles/images/2019-02-25bg.jpg>.
7. Щодо захисту прав і свобод українських трудових мігрантів за кордоном (інформаційно-аналітична довідка) / МЗС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kompravlud.rada.gov.ua/uploads/documents/32378.pdf>.
8. Про Консульський статут України: затв. Указом Президента України № 127/94 від 02 квітня 1994 р. із змінами від 21 травня 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mfa.gov.ua/ua/consularaffairs/directorate>.
9. Власюк В. Порушення прав українців в ЄС: куди звертатися / В. Власюк, З. Стецюк // Українська правда. – 2018. – 7 серпня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2018/08/7/7085179/>.
10. Павловська Н. Захист прав та інтересів громадян України, що перебувають за кордоном / Н. Павловська // Віче. – 2013. – №16. – С. 15-18.

Фелонюк Д. Консульська заштита прав и свобод граждан Украины за рубежом.

Проанализированы административно-правовые механизмы и эффективность обеспечения защиты конституционных прав, свобод и интересов граждан Украины за рубежом. Высокая динамика миграционных процессов актуализирует данную проблематику. Рассмотрена нормативно-правовая база деятельности консульских служб. Предложены рекомендации по повышению эффективности деятельности консульских служб по защите конституционных прав и свобод граждан Украины за рубежом. Речь идет о необходимости повышения профессиональной компетенции государственных служащих, построение деятельности консульских служб на основе транспарентности. Существует необходимость усиления сотрудничества консульских учреждений с международными и общественными организациями и благотворительными фондами с целью решения вопросов правовой защиты граждан Украины за рубежом. Перспективы укрепления институциональных возможностей защиты прав и интересов украинских граждан за рубежом лежат также в плоскости усиления взаимодействия консульских учреждений и других органов государственной власти и юридических лиц публичного права, осуществляющих полномочия в сфере миграции, в предусмотренных законом случаях. Деятельность консульских учреждений должна быть направлена также на информирование граждан; налаживание постоянной обратной связи с ними, продвижение программ образовательного обмена; повышение уровня осведомленности общественности о возможностях защиты их прав и свобод за рубежом.

Ключевые слова: консульское учреждение, консул, гражданин, права и свободы.

Feloniuk D. Consular Protection of Human Rights and Freedoms of the Ukrainian Citizens Abroad. The article elucidates the administrative-legal mechanisms and effectiveness of ensuring the protection of the constitutional rights, freedoms and interests of the Ukrainian citizens abroad. The high dynamics of migration processes actualizes this issue in the context of the normative legal basis of the consular service activity. The article considers the recommendations on improving the efficiency of the activities of consular services in protecting the constitutional rights and freedoms of Ukrainian citizens abroad. The most significant among them is the need to increase the professional competence of civil servants and to improve the consular service activity on the basis of transparency. There is also a need to strengthen cooperation of the consular institutions with international and public organizations, including charitable foundations, in order to solve the issues of the legal protection of the Ukrainian citizens abroad. Perspective for strengthening the institutional capacity to protect the rights and interests of the Ukrainian citizens abroad involves strengthening the interaction between consular offices and other bodies of state power and legal entities of public law that exercise powers in the field of migration (in cases provided for by law). The activities of consular institutions should also be aimed at informing citizens; establishing constant feedback with them; promoting educational exchange programs; raising awareness of the public about the possibilities of protecting their rights and freedoms abroad.

Key words: consular office, consul, citizen, rights and freedoms.